

FOTOS: JENS BURSELL

■ KYSTFISKERI:

DEN STORE BOMBARDATEST

Tue Blaxekjær er manden bag det nye semi-fixerede bombardatakler, der kaster længere – og kludrer mindre end de traditionelle bombardatakler – med unden bombastick.

Fisk & Fri har med en praktisk kastetest på over 4000 kast undersøgt hvilke bombardatakler til fluer, der kaster bedst – og kludrer mindst. Konklusionen er klar: Du kan roligt sende både bombasticks og de traditionelle bombardatakler på pension. Her får du resultaterne – samt opskriften på et nyt, simpelt takel, der er mere elegant, kaster længere – og giver mindre kludder.

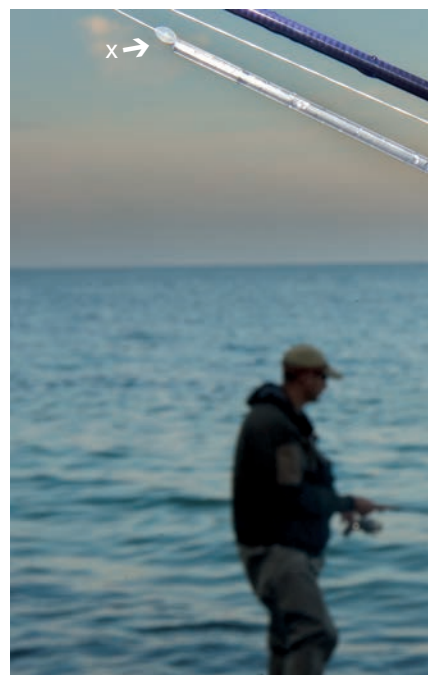
Af Tue Blaxekjær

BOMBARDAFISKERI er top effektivt, når det hele kører, men er der først kludder på taklet, som skal filtreres op med kolde fingre, mens havørredstimen passerer forbi, kan der hurtigt gå skår i glæden. Der er derfor gennem tiden gjort flere forskellige forsøg på at minimere problematikken med kludder på taklet, hvilket typisk har medført løsninger, som giver mere luftmodstand og dermed kortere kast – samt en øget synlighed af taklet og dermed dårligere præsentation.

BOMBASTICKEN har igennem snart en del år været et populært anti-kludder set-up, der i sin tid blev opfundet af den skrappe fynske kystfisker Kent Andersen – manden bag det kendte Stripperblink. Bombasticken er et lille plastikrør, som monteres mellem bombardaden og forfanget med det formål at forhindre forfang og hovedline i at filtrere sammen under kastet. Princippet bag dette er det samme som de anti-tangle bomme, der har været anvendt til båd-, kyst- og karpesfiskeri i årtier.

Selvom stick'en giver mindre kludder end de originale bombardatakler, så er det dog langt fra en perfekt løsning. For en del år siden da eurofurien over bombardasticken var på sit højeste, skulle jeg selvfølgelig også prøve den.

Det semi-fixerede bombardatakler som du ser her, adskiller sig blot fra de traditionelle glidende bombardatakler ved, at der er monteret et lille flådstop lige over flåddet (x) – her Pezon Michel.

I den store bombardkastetest har vi benyttet ABU Intermediate, Projectile og Milo Leo Bubu. Projectile (i midten) gav mindst kludder, men kastede dårligst.

Jeg fik helt, som lovet mindre kludder, når jeg fiskede med stick'en, men der var to ting, som jeg absolut ikke brød mig om. Jeg kastede markant kortere, og når jeg fik kludder var fletlinen og forfanget ofte så meget snoet sammen, at jeg blev nødt til at rigge om. Et andet problem var, at fletlinen ved bombastick-kludder havde det med at skære sig ind i selve forfanget, hvilket svækker det. Dette opstår typisk, fordi forfang og hovedline vikles mange gange rundt om hinanden. Dette irriterede mig så meget, at jeg konsekvent undlod at fiske med bombardasticken.

Da jeg ofte fisker med meget små fluer efter bombardæen, havde jeg ikke nævneværdige problemer med det almindelige glidende bombardæ set-up, som i mit tilfælde består af en bombardæ på hovedlinen efterfulgt af en gummiperle og så en svirvel, hvori mit forfang er bundet. På dette takel kan hovedlinen som antydnet glide gennem røret i flåddets midterakse. Det var stort set kun, når jeg fiskede med store og tunge fluer, at jeg fik kludder.

Det traditionelle bombastick-takel giver dobbelt så meget kludder som det nye semi-fixerede bombardætakel (se t.v.).

KLUDDER fik jeg typisk ved, at min svirvel og gummiperle ofte var filtret sammen med hovedlinen lige over bombardæen. Den eneste forklaring på dette er, at luftmodstanden i flue og forfang trækker takel og hovedline baglæns gennem bombardæen under kast. Forfanget bevæger sig altså lidt bagud, mens bombardæflåddet flyver fremad. Hvis fluen når at trække tilstrækkelig meget line gennem bombardæen under kastet, kan forfanget med fluen ikke nå at strække sig ud og derved komme fri af hovedlinen, selvom man stopper bombardæen i luften,

lige inden den rammer vandet. Det værste ved dette er at gummiperlen og svirvlen ofte bliver snoet omkring hovedlinen i nedslaget.

DET SEMI-FIXEREDE BOMBARDÆTAKEL udsprang af mit ønske om at skabe en bedre anti-kludder set-up end bombastick'en. Min idé til at undgå at forfang svirvel og

“DU KAN ROLIGT SENDE BÅDE BOMBASTICKS OG DE TRADITIONELLE BOMBARDÆTAKLER PÅ PENSION”.

gummiperle blev filtret ind i hovedlinen var at montere et flådstop over bombardæen. Flådstoppet skulle meget simpelt sørge for, at fluen ikke var i stand til at trække hovedlinen gennem bombardæen under kastet. Allerede fra dag et af med mit nye set-up, kunne jeg se et markant fald i mængden af kludder, samt konstaterer, at når jeg endelig fik kludder, så var forfanget oftest kun snoet én enkelt gang omkring hovedlinen, hvilket for det meste kunne ordnes med et par små ryst med stangen.

For at underbygge og kvantificere mine idéer omkring kaste-længde, kludder og længden af line som fluen trækker gennem bombardæen under kast, besluttede jeg mig for at lave en omfattende kastetest.

KASTETESTEN, der har omfattet over 4000 kast inklusive alle de testkast der skulle til for at designe forsøgsmetoden, har bestået af følgende:

1) Længdekast på græs

• Denne test er udført for at måle forskellen på hvor langt forskel- →

BOMBARDATEST

→ lige bombarderflådkaster i forhold til hinanden, samt måden hvorpå de er rigget. Alle bombarderflåde er blevet kastet 10 gange med hvert rig.

2) Kast på græs for at måle længden af hovedline som trækkes gennem bombarderdaen under kast. Alle bombarder setups er blevet kastet 2x5 gange med 2 forskellige fluer

- Denne test er udført for at, se hvor stor forskel der er i længden af line, som trækkes gennem bombarderdaen ved de forskellige måder, bombarderdaen er rigget på.

3) Kast i vand under praktisk fiskeri for at tælle kludder ved de forskellige setups

- Alle setups er kastet 100 gange under praktisk fiskeri.
- Testen er udført over en længere periode, hvor der er taget hensyn til vind og vejr på en sådan måde at alle bombarderdaer er blevet kastet lige mange gange under præcis de samme vind forhold.

4) Kast i vand med løstsiddende flådstop

- Denne test er kun udført med 25 og 30 grams ABU bombarderflåde. Formålet med testen er at måle, om flue og forfang trækker yderligere line gennem bombarderdaen, når vandet rammes.

Til samtlige kastetests har jeg brugt en 4-delt Fenwick Iron Feather på 11 fod med kastevægt fra 16 til 54 gram. Hjulet var et Shimano Stella 4000FB med Spiderwire invisibraided i 0,12 mm. Som forfang har jeg benyttet 4 meter Vision flourcarabon i 0,265mm.

BOMBARDA-TAKLERNE, der blev benyttet i testen var følgende:

Alm. glidende bombarder-takel:
Bombarderdaen trådes på fletlinen, hvorefter der sættes en gummi-perle. Efter gummiperlen bindes en svirvel i str. 8, hvor i forfanget monteres.

Semi-fixeret bombarder-takel:
Der sættes et silikone flådstop på fletlinen – fx Pezon Michel str. L. Herefter trådes bombarderdaen på fletlinen, hvorefter der sættes en gummiperle og en svirvel i str. 8. Forfanget bindes fast i svirvlen.

Glidende bombastick-takel:
Bombarderdaen trådes på fletlinen

Når du først får kludder på et bombastick takel som dette, er det markant sværere at kludre op end hvis du får kludder på det semifixerede bombarder-takel. Denne blankfisk tog en brun pattegris fisket som releaseflue.

HER KAN DU SE RESULTATET AF TESTEN:

Længdekast på land i meter	ABU 20 gram	ABU 25 gram	ABU 30 gram	Milo 20 gram	Milo 25 gram	Milo 30 gram	Pro Jectile 16 gram	Pro Jectile 24 gram	Pro Jectile 31 gram
Alm. glidende bombarder-takel	59,9	77,2	83	59	77,6	82,2	46,5	58,7	68,8
Semi-fixeret bombarder-takel	59,7	78,3	83,5	59,2	78,1	83,1	46,8	58,6	68,4
Glidende bombastick-takel	53,8	67,4	71	54,6	66,7	70,3	Ikke testet	Ikke testet	Ikke testet
Forskel i % flådstop vs stick	10,97	16,17	17,61	8,42	17,09	18,21			
Forskel i % alm rig vs stick	11,34	14,54	16,90	8,06	16,34	16,93			
Forskel i % i kastelængde									
Projektile vs									
ABU og Milo (flådstop)	27,56	33,62	22,08	26,50	33,28	21,49			
Forskel i % i kastelængde									
Projektile vs									
ABU og Milo (alm rig)	28,82	31,52	20,64	26,88	32,20	19,48			
Forskel i % i kastelængde									
Projektile (alm rig) vs									
ABU og Milo (stick)	15,70	14,82	3,20	16,77	13,63	2,18			
Kludder under fiskeri i %									
Alm. glidende bombarder-takel	4	9	12	4	10	13	0	2	3
Semi-fixeret bombarder-takel	1	2	3	2	3	3	0	0	1
Glidende bombastick-takel	2	4	6	4	5	7	Ikke testet	Ikke testet	Ikke testet
Line trukket gennem bombarder med lille flue på 0,8 gram									
Alm. glidende bombarder-takel	15,25	28,75	47,75	19,25	32,75	45,50	4,25	8,50	12,00
Semi-fixeret bombarder-takel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Glidende bombastick-takel	11,00	22,50	35,75	13,00	21,25	34,75	Ikke testet	Ikke testet	Ikke testet
Line trukket gennem bombarder med stor flue på 1,6 gram									
Alm. glidende bombarder-takel	31,25	33,75	50,5	35	47,5	51,5	6,25	13,5	28
Semi-fixeret bombarder-takel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Glidende bombastick-takel	24,00	26,00	42,50	31,50	36,25	42	Ikke testet	Ikke testet	Ikke testet

FORFANGSLÆNGDEN TIL BOMBARDAFISKERI

Der er rigtig mange som anbefaler en forfangslængde på 1½ stanglængde, men jeg er dog af den overbevisning, at forfangslængden skal tilpasses til den givne fiskesituation. Er vandet for eksempel grumset og godt oprørt, kan forfangslængden sagtens kortes ned til en stanglængde eller lige derunder. Hvis vandet derimod er spritklart og overfladen ligger fuldstændig blank uden så meget som en krusning er et forfang på 2 stanglængder at foretrække. Jeg har ofte oplevet, at havørrederne er både sky og forsigtige i klart vand, hvorimod de er aggressive og mindre sky i grumset og oprørt vand.

Et eksempel på, at et langt forfang kan gøre forskellen i klart og stille vand oplevede jeg sidste sommer på Møn. Min fiskemakker og jeg spottede en stime ørreder, som jævnlige brød overfladen på ydersiden af et rev 65 meter fra kysten. Vandet var spritklart og helt stille. Til at begynde med fiskede vi med gennemløbere, hvilke fiskene fuldstændig ignorerede. Vi vidste, at fiskene var på stedet, da vi jævnlige så dem. Men huggede det ville de ikke. Jeg skiftede til en 30 grams bombardar med et forfang på små 6 meter, og allerede i første kast sad den første ørred på krogen. Min makker havde også skiftet til bombardar og flue, men han fiskede med et forfang på blot 3 meter, men han mærkede ikke så meget som en eneste fisk og det på trods af, at vi begge fiskede med et glasklart synkende bombardar flåd. Efter nogen tid fik jeg ham overtalt til at forlænge forfanget, hvorefter der ikke gik lang tid, før den første ørred tog hans kobberbasse.

Et godt trick til at få linen gennem flåddet hurtigt er at suge den igennem: Stik linen ind, giv den lidt slæk – og sug. Lettere bliver det ikke.

og efter bombardaren sættes en bombardastick samt en gummi-perle. Herefter bindes en svirvel i

KAST PARALLELT MED KYSTEN

Som kystfisker er jeg interesseret i at kunne kaste rigtig langt. Lange kast giver mig ikke kun muligheden for at kunne nå fiskene langt ude, men samtidig muligheden for at kunne fiske mere effektivt på langs af tangbælter og revlekanter, som ofte befinder sig 30 til 40 meter ude. Jo længere kast jeg kan lave parallelt med kysten langs tangbælter og revlekanter, desto længere tid kan jeg fiske bombardaren og fluen i de områder, som fiskene bruger som trækruter og skjul. Sagt på en anden måde fisker jeg på denne måde mere effektivt set i forhold til fiskeri vinkelret fra kysten. Min flue befinder sig simpelthen længere tid i det område, hvor chancen for at træffe havørreden er størst.

Når du fisker med de traditionelle bombardar, giver store fluer mest kludder, fordi de øger risikoen for tilbageløb af taklet (s. 36 øverst).

str. 8 i hovedlinen og forfanget fæstnes.

I testen benyttedes følgende flåd: ABU Intermediate i 20, 25 og 30 gram, Milo Leo Bubo i 20, 25 og 30 gram samt Pro Jectile i 16, 24 og 31 gram.

LÆNGDEKAST TESTEN giver en meget klar konklusion. Man kaster op til 18% kortere ved brug af bombardastick og helt op til 33% kortere, hvis man benytter Pro Jectile bombardaren.

Min erfaring er, at de sidste små 10 meter kan udgøre forskellen på succes og fiasko, hvad angår fisk på land – så dette er nogle meget interessante realiteter: Hvorfor frarøve sig selv muligheden for at

“PRO JECTILE GAV MINDST KLUDDER, MEN HVIS MAN BÅDE SER PÅ KASTLÆNGDE OG KLUDDER, ER DET SEMI-FIXEREDE BOMBARDAKEL DET MEST EFFEKTIVE ALLROUND TAKEL”.

få de sidste meter med, når man kaster. Man kan jo altid kaste kort, såfremt fiskene er tæt under land, men man kan ikke kaste længere end ens setup tillader.

KLUDDER TESTEN viser tydeligt, at man får markant mere kludder under fiskeri med det almindelige glidende bombardar-takel set i forhold til riggene med enten flådstop eller bombardastick. Det interessante er dog, at rigget med bombardasticken har en tendens til at kludre markant mere end rigget med flådstop.

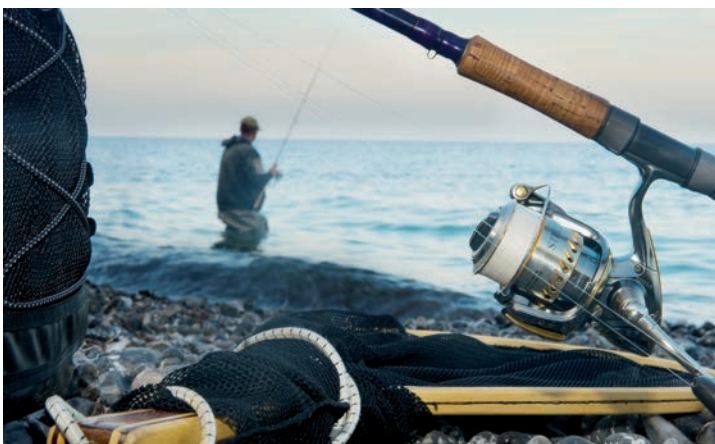
Årsagen til dette ligger i den længde af line, som trækkes gennem bombardaren under kast, og idet bombardaren rammer vandet. Hvad kludderminimering angår var ProJectile bombardarflådene helt afgjort den oprigning, som klarede sig bedst i testen, men hvis man både ser på kastlængde og kludder samtidig må konklusionen være, at rigget med flådstop – det semi-fixerede bombardar- →

BOMBARDTEST

→ kel – vinder titlen som det bedste og mest effektive allround takel. Men det er ikke kun på grund af den øgede kastelængde og færre antal opkludringer, at det semi-fixerede bombarderatakel er at foretrække. Når det endelig kludrer, er det nemlig markant lettere og ikke mindst hurtigere at filtrere ud end rigget med bombarderasticken.

TILBAGELØB AF TAKLET: Inden jeg begyndte at kaste på land for at måle, hvor meget line en flue hører gennem bombarderaen under kast, havde jeg regnet med, at fluen hev væsentligt mere line gennem bombarderaen, end testen i praksis viste. Den væsentligste grund til, at jeg regnede med, at fluen ville hive mere line gennem bombarderaen var, at jeg under fiskeri flere gange har oplevet, at hovedlinen og bombarderaen var filtret på en sådan måde, at svirvel og gummiperle var trukket over 1 meter gennem bombarderaen. For at finde årsagen til dette har jeg udført yderligere en række tests under praktisk fiskeri: Eftersom linen ikke trækkes mere en maksimalt 50 centimeter gennem bombarderaen under kast på land, mistænkte jeg, at fluen og forfanget derfor trækker yderligere line gennem bombarderaen, når den rammer vandet. For at teste dette har jeg brugt et halvt flådstop,

Lange bombarderatakler er besværlige, når du skal gå langs stranden eller holde hvil: Kør derfor taklet ned omkring håndtaget – og sæt fluen fast i et af øjerne.

På de traditionelle glidende bombarderatakler opstår der tilbageløb i taklet – både i luften og i nedslaget, hvilket gør, at der nemmere opstår kludder fordi svirvel og gummiperle let filterer op om hovedlinen – selv når du anvender bombarderastick.

Tue anvender normalt et takel på 1,5 x stanglængden og kaner fisken i land. Er vandet ultra klart går han ofte op i næsten 2 x stanglængden.

som sidder meget løst på fletlinen. Flådstoppet placerede jeg 20 centimeter over bombarderaen. Under fiskeri viste det sig, at flådstoppet blev rykket op til 60 centimeter længere op ad linen, hvilket underbygger teorien om, at flue og forfang trækker line gennem bombarderaen, idet det rammer vandet. Eftersom der er friktion

KAST MED LANGE TAKLER

For at kunne kaste og styre så langt et forfang, skal man stå ude i vandet, da forfanget er for langt til at man kan løfte det fri af jorden. Hele tricket i kast med lange forfang består af en lang og jævn bevægelse, som kan deles op i to faser. Fase et begynder efter endt indspinning, når bombarderaen er klar til kast i den ønskede længde fra topøjlet. Forfanget ligger nu vinkelret ud fra en nede i vandet. En stang skal nu i en jævn bevægelse føres sidelæns ud langs kroppen og bagud. Hastigheden på denne bevægelse skal være så hurtig, at fluen kun lige hæfter på vandet. Fase to består i at hæve stangen og kaste. Der skal ikke holdes pause mellem kastets to faser. Når man fisker med et så langt forfang, er det vigtigt at lægge en hånd på spolekanten af hjulet, lige inden bombarderaen rammer vandet. Dette stopper bombarderaen, mens fluen for enden af forfanget fortsætter og retter forfanget ud.

Før jeg fandt på at sætte et flådstop over bombarderaen og altså semi-fixere taklet, var det stort set umuligt for mig at fiske med så langt et forfang, idet vægten af fluen samt forfanget under kast trak for meget hovedline gennem bombarderaen, til at forfanget kunne nå at strække sig ud. – og selv med bombarderasticks havde jeg som antydte store problemer med lange forfang og kludder. Dette problem oplever jeg ikke med det semi-fixerede bombarderatakel.

fra flådstoppet på fletlinen, kan jeg desværre ikke måle, hvor meget line der totalt vil kunne blive trukket gennem bombarderaen i forbindelse med, at den rammer vandet, men dette giver dog et tydeligt billede af, hvad der sker, når bombarderaen rammer vandet.

Som nævnt ovenfor betyder længden af line som trækkes gennem bombarderaen under kast og landing i vand meget for, hvorvidt og hvor meget man får kludder. Det, der sker i nedslaget, når flue og forfang har trukket line gennem bombarderaen, er at det stykke af hovedlinen, som er trukket gennem bombarderaen, kommer i kontakt med den del af hovedlinen,

“DEN PRIMÆRE ÅRSAG TIL BOMBARDA KLUDDER ER TILBAGELØB AF TAKLET – IKKE SOM FØR ANTAGET – REGULÆRE OPHÆGTNINGER”.

som sidder over bombarderaen. Både svirvel og gummiperle er medvirkende til, at linen ikke bare glider af bombarderaen, men derimod filtrer. Eller sagt på en anden måde, så er risikoen for kludder markant større, jo mere line, der bliver trukket gennem bombarderaen. Så længe svirvel og gummiperle ikke trækkes længere gennem bombarderaen end bombarderaens totallængde, er det sjældent, man får kludder, da monofile forfang nemt glider af både fletline og bombardera.

KONKLUSIONEN er, at du roligt kan sende de traditionelle glidende takler og bombarderasticks på pension – og i stedet montere et flådstop foran bombarderaflåddet, når der fiskes med fluer og mikroknustagn: det semi-fixerede bombarderatakel kaster længere, giver mindre kludder – samt giver en bedre præsentation end bombarderastick-taklet.